

GIÁM SÁT KIỂM SOÁT

Giám sát kiểm soát là quá trình người quản lý đánh giá chất lượng của hệ thống kiểm soát nội bộ. Hoạt động giám sát đòi hỏi doanh nghiệp xác định hệ thống kiểm soát nội bộ có vận hành đúng như thiết kế hay không và có cần thiết phải sửa đổi cho phù hợp với từng giai đoạn phát triển của doanh nghiệp hay không. Giám sát có vai trò quan trọng trong kiểm soát nội bộ vì nó giúp cho kiểm soát nội bộ duy trì được sự hữu hiệu trong các thời kỳ khác nhau.

Để đạt được kết quả tốt thì nhà quản lý cần phải có những hoạt động giám sát thường xuyên và giám sát định kỳ. Hai hoạt động giám sát này phải song hành cùng nhau để đảm bảo ngăn ngừa và phát hiện sớm các sai sót, gian lận.

Thứ nhất là hoạt động giám sát thường xuyên. Nó diễn ra ngay trong quá trình hoạt động do các nhà quản lý và các nhân viên thực hiện trong trách nhiệm của mình, thông qua việc tiếp nhận các ý kiến góp ý của khách hàng, nhà cung cấp hoặc xem xét các báo cáo hàng ngày và phát hiện các biến động bất thường. Các nhân viên trong doanh nghiệp là những người giám sát lẫn nhau.

Thứ hai là hoạt động giám sát định kỳ. Đây là hoạt động được thực hiện thông qua các cuộc kiểm toán định kỳ do kiểm toán viên nội bộ hoặc kiểm toán viên độc lập thực hiện. Nếu doanh nghiệp không thể tiến hành kiểm toán thì chỉ cần người đi giám sát độc lập với người thực hiện là được. Tuy nhiên hiệu quả sẽ không cao bằng việc tổ chức một bộ phận kiểm toán nội bộ độc lập, chuyên trách thực hiện việc kiểm tra, đánh giá một cách thường xuyên, liên tục.

Bên cạnh bộ phận kiểm tra, giám sát chuyên trách, trong mỗi bộ phận, quy trình nghiệp vụ, việc thiết kế các chốt chặn kiểm soát, các bước kiểm soát chéo sẽ hỗ trợ đắc lực cho hoạt động giám sát kiểm soát.

Đi đôi với công tác giám sát, việc ban hành hệ thống quy định nội bộ về các biện pháp và chế tài xử lý sai phạm là yêu cầu cơ bản để công tác giám sát có hiệu lực. Các mức độ xử lý tương ứng với mức độ sai phạm cũng cần được quy định rõ ràng, cụ thể để làm cơ sở cho việc thực hiện. Việc thực hiện các quy định này cần phải nghiêm minh, công bằng nhưng cũng cần hợp tình, hợp lý. Các nhà quản lý cần sử dụng giám sát như một công cụ để giúp doanh nghiệp phát triển vì lợi ích chung chứ không phải là công cụ để bắt lỗi và xử phạt hay công cụ phục vụ mục đích lợi ích nhóm. Kết quả công tác giám sát cần được công bố công khai trong từng bộ phận/phòng ban/đơn vị hoặc trong toàn doanh nghiệp để mọi người cùng tham gia đánh giá và có giải pháp điều chỉnh cũng như để các phòng ban/bộ phận/đơn vị khác rút kinh nghiệm, tự điều chỉnh.